

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

Κριτήριο Αξιολόγησης στη Χημεία Γ' Λυκείου
ΤΜΗΜΑΤΑ: παλαιών μαθητών

Ημερομηνία: 2 Δεκεμβρίου 2017

ΘΕΜΑ Α

Στις ερωτήσεις **A1** έως και **A5** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της ερώτησης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A1. Ο αριθμός οξειδωσης του οξυγόνου στις ουσίες H_2SO_4 , H_2O_2 , O_2 και OF_2 είναι αντίστοιχα:

- α.** -2, -1, 0 και +2
- β.** 0, -1, 0 και +2
- γ.** +2, +1, 0 και -2
- δ.** -2, -1, 0 και -2

Μονάδες 5

A2. Στη χημική αντίδραση $C(s) + O_2(g) \rightarrow CO_2(g)$:

- α.** ο αριθμός οξειδωσης του C μειώνεται.
- β.** ο αριθμός οξειδωσης του O αυξάνεται.
- γ.** ο C δρα ως αναγωγικό.
- δ.** το O_2 δρα ως αναγωγικό.

Μονάδες 5

A3. Σε ποιο από τα παρακάτω υδατικά διαλύματα η τιμή του pH παραμένει σταθερή με την προσθήκη νερού ίδιας θερμοκρασίας:

- α.** HNO_2 0,2 M
- β.** CH_3NH_3Cl 0,5 M
- γ.** CH_3COONa 1,0 M
- δ.** $Ca(NO_3)_2$ 0,1 M

Μονάδες 5

A4. Σε ένα υδατικό διάλυμα NH_3 0,1 M προστίθεται μικρή ποσότητα στερεού NH_4Cl , χωρίς μεταβολή όγκου και θερμοκρασίας, οπότε:

- α.** αυξάνονται ο βαθμός ιοντισμού και το pH.
- β.** μειώνονται ο βαθμός ιοντισμού και το pH.
- γ.** αυξάνεται ο βαθμός ιοντισμού ενώ το pH μειώνεται.
- δ.** μειώνεται ο βαθμός ιοντισμού ενώ το pH αυξάνεται.

Μονάδες 5

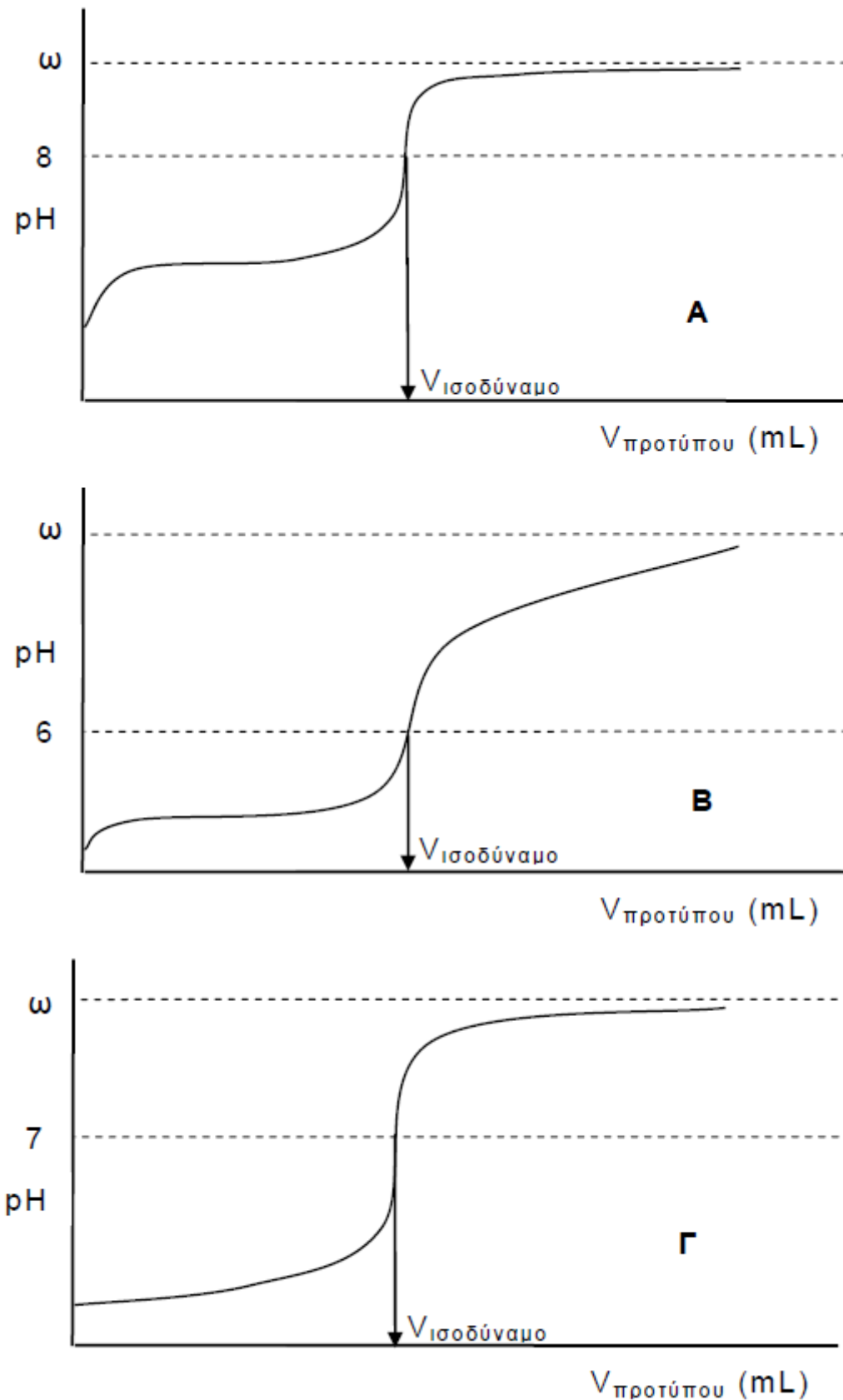
A5. Ρυθμιστικό είναι το διάλυμα:

- α.** Na_2CO_3 0,1 M – $NaOH$ 0,1 M
- β.** HCN 0,2 M – $NaCN$ 0,1 M
- γ.** CH_3COOH 0,3 M – HCl 0,1 M
- δ.** NH_3 0,01 M – $Ca(OH)_2$ 0,01 M

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β

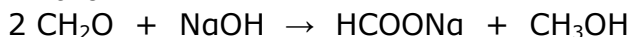
Β1. Δίνονται οι παρακάτω καμπύλες ογκομέτρησης μονοπρωτικού οξέος με πρότυπο διάλυμα NaOH 10^{-3} M, σε θερμοκρασία 25°C:

- α. Εξηγήστε ποια από τις τρεις καμπύλες είναι λανθασμένη. (μονάδες 2)
- β. Εξηγήστε ποια από τις τρεις καμπύλες αντιστοιχεί στην ογκομέτρηση ενός ασθενούς οξέος. (μονάδες 2)
- γ. Υπολογίστε την τιμή του ω. (μονάδες 3)

Μονάδες 7

B2. α) Σε ισχυρά αλκαλικό περιβάλλον η φορμαλδεΐδη δίνει τη λεγόμενη αντίδραση Cannizzaro:

Ποιο στοιχείο οξειδώνεται και ποιο ανάγεται στην αντίδραση αυτή; (μονάδες 2) Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 2)

β) Διαθέτουμε τα ρυθμιστικά διαλύματα (P1) CH_3COOH 1 M - CH_3COONa 1M και (P2) CH_3COOH 0,1 M - CH_3COONa 0,1 M. Σε 100 mL καθενός από τα διαλύματα αυτά προσθέτουμε την ίδια μικρή ποσότητα NaOH. Σε ποιο διάλυμα θα παρατηρηθεί μεγαλύτερη μεταβολή pH και γιατί; (μονάδες 4)

γ) Να διατάξετε κατά αυξανόμενη τιμή pH τα υδατικά διαλύματα:

(Δ1) HCl 0,1 M   (Δ2) HCl 0,2 M   (Δ3) H_2SO_4 0,1 M

Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 6)

Μονάδες 14

B3. Να αιτιολογήσετε τις επόμενες προτάσεις:

- α. Κατά την αραιώση ρυθμιστικού διαλύματος σε σχετικά μικρά όρια, το pH του διατηρείται πρακτικά σταθερό.
- β. Ένα υδατικό διάλυμα θερμοκρασίας 25°C στο οποίο ισχύει η σχέση $[\text{OH}^-] = 10^6 \cdot [\text{H}_3\text{O}^+]$, μπορεί να περιέχει ισομοριακές ποσότητες του ασθενούς οξέος HA και του άλατος NaA. (Δίνεται η $K_w = 10^{-14}$)

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Γ

Δίνονται τα υδατικά διαλύματα:

- **Y1:** CH_3NH_2 1 M με βαθμό ιοντισμού α=2%
- **Y2:** $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{NH}_2$ 1 M ($K_b = 6 \cdot 10^{-4}$)

Γ1. α. Να βρεθεί η K_b της CH_3NH_2 . (μονάδες 2)

β. Ποια από τις δύο βάσεις είναι ισχυρότερη; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 2)

Μονάδες 4

Γ2. Σε 100 mL του διαλύματος **Y1** προσθέτουμε 200 mL υδατικού διαλύματος **NaOH 0,5 M** και συμπληρώνουμε με νερό μέχρι τελικού όγκου 1 L, οπότε λαμβάνεται διάλυμα **Y3**. Να υπολογιστεί το pH του διαλύματος Y3, καθώς και ο βαθμός ιοντισμού της CH_3NH_2 στο διάλυμα αυτό.

Μονάδες 7

Γ3. Σε 10 mL του διαλύματος **Y1** προσθέτουμε 200 mL υδατικού διαλύματος **HCl 0,05 M**. Συμπληρώνουμε το διάλυμα με νερό μέχρι τελικού όγκου 250 mL, οπότε λαμβάνεται διάλυμα **Y4**. Να υπολογιστεί το pH του διαλύματος Y4.

Μονάδες 7

Γ4. Αναμιγνύουμε **100 mL** του διαλύματος **Y1** με **100 mL** του διαλύματος **Y2** και με **800 mL** νερού, οπότε λαμβάνεται διάλυμα **Y5**. Να υπολογίσετε το pH του διαλύματος Y5.

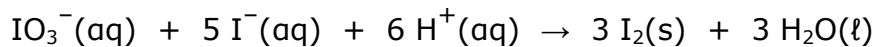
Μονάδες 7

Δίνεται ότι:

- Όλα τα διαλύματα βρίσκονται σε θερμοκρασία $\theta=25^{\circ}\text{C}$.
- $K_w=10^{-14}$
- Τα δεδομένα του προβλήματος επιτρέπουν τις γνωστές προσεγγίσεις.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σε όξινο περιβάλλον πραγματοποιείται η οξειδοαναγωγική αντίδραση:

- α)** Ποιο είναι το οξειδωτικό και ποιο το αναγωγικό σώμα; (μονάδες 2)
Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας αναφέροντας τις αντίστοιχες μεταβολές των αριθμών οξείδωσης. (μονάδες 2)

Μονάδες 4

- β)** Το όξινο περιβάλλον στην παραπάνω αντίδραση εξασφαλίζεται με ρυθμιστικό διάλυμα **CH₃COOH/CH₃COONa** που έχει **pH=5**. Για να παρασκευαστεί το διάλυμα αυτό, ακολουθούμε την εξής διαδικασία: Σε **100 mL** διαλύματος **CH₃COOH 24% w/v** προσθέτουμε στερεό **CH₃COONa** και το διάλυμα που προκύπτει αραιώνεται με νερό μέχρι τελικού όγκου **500 mL**. Να υπολογίσετε τα γραμμάρια CH₃COONa που απαιτούνται. Για το CH₃COOH δίνεται η **K_a=10⁻⁵**.
Σχετικές ατομικές μάζες: H=1, C=12, O=16, Na=23

Μονάδες 5

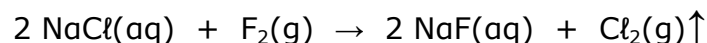
- γ)** Σε ορισμένο όγκο του ρυθμιστικού διαλύματος που παρασκευάστηκε στο προηγούμενο ερώτημα προσθέτουμε μερικές σταγόνες του δείκτη «**ερυθρό της φαινόλης**» που έχει **pK_a=8**. Δίνεται ότι ο ιοντισμός του δείκτη παριστάνεται από τη χημική εξίσωση: $\text{H}\Delta + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \Delta^- + \text{H}_3\text{O}^+$

γ₁. Να υπολογίσετε τον λόγο $[\Delta^-] / [\text{H}\Delta]$. (μονάδες 3)

γ₂. Αν η όξινη μορφή του δείκτη έχει χρώμα κίτρινο και η βασική μορφή έχει χρώμα κόκκινο, τι χρώμα θα αποκτήσει το διάλυμα μετά την προσθήκη του δείκτη; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 2)

Μονάδες 5

Δ2. Σε **100 mL** υδατικού διαλύματος **NaCl 0,1 M** διαβιβάζουμε αέριο **F₂**, χωρίς μεταβολή όγκου, και πραγματοποιείται η αντίδραση:

- α)** Να εξηγήσετε αν η παραπάνω αντίδραση είναι οξειδοαναγωγική ή μεταθετική. (μονάδες 2)
- β)** Να υπολογίσετε τη μεταβολή που προκαλείται στο pH του αρχικού διαλύματος, αν στο τέλος της αντίδρασης έχουν αντιδράσει πλήρως και τα δύο αντιδρώντα. (μονάδες 5)

γ) Πόσα mol αερίου HCl πρέπει να προστεθούν στο τελικό διάλυμα, χωρίς μεταβολή όγκου, ώστε να προκύψει νέο διάλυμα με **pH=2,5**; (μονάδες 4)

Για το HF δίνεται η **$K_a=10^{-4}$** .

Μονάδες 11

Για όλα τα ερωτήματα του θέματος Δ δίνεται ότι:

- Όλα τα διαλύματα βρίσκονται σε θερμοκρασία $\theta=25^\circ\text{C}$.
- $K_w=10^{-14}$
- Τα δεδομένα των προβλημάτων επιτρέπουν τις γνωστές προσεγγίσεις.